

**Bilkent
Üniversitesi**

Dergi Bilkent
Sayı : 7
ISSN 1305-5178
Mayıs 2007

Bilkent Üniversitesi Adına Sahibi
Prof. Dr. Kürşat Aydoğan

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve Editör
Prof. Dr. Orhan Aytür

Yayın Yönetmenleri
Levent Başara
Burak Tokcan

Kapak
Yrd. Doç. Dr. Ilgım Veryeri

Bilkent Üniversitesi
Rektörlük 06800
Bilkent, Ankara
Telefon : (312) 290 24 26
Faks : (312) 266 41 91
E-posta : dergi@bilkent.edu.tr
İnternet : www.bilkent.edu.tr

Tasarım ve Baskı
A4 Ofset Matbaacılık
San. ve Tic. Ltd. Şti.
Oto Sanayi Sitesi, Yeşilce Mah.
Donanma Sok. No: 16
34418 Kağıthane / İstanbul
Telefon : (212) 281 64 48 pbx
Faks : (212) 269 53 27
E-posta : info@a4ofset.com

Dergi Bilkent yılda iki kez yayımlanır.
Bilkent Üniversitesi Mezun Kimlik Kartı
sahiplerine ücretsiz olarak gönderilir.

İçindekiler

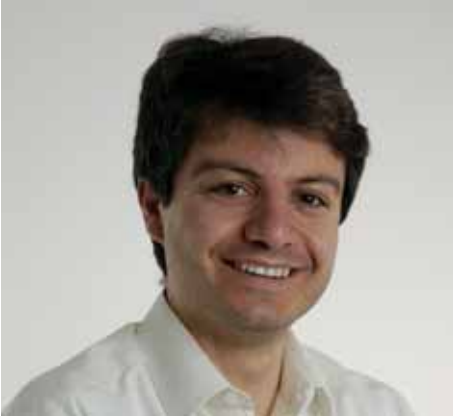
- 4 **üniversiteden haberler**
- 8 **bir konu**
Bilkent ve Caz
- 12 **portre**
İktisat Bölümü Öğretim Üyesi
Yrd. Doç. Dr. Refet Gürkaynak
- 18 **mobil iletişim**
İşletme Fakültesi Mezunu Emre Evinç
- 22 **fikrî haklar**
Uluslararası İlişkiler Bölümü Mezunu
Ekin Dericioğlu Kurt
- 26 **grafik tasarım**
Grafik Tasarım Bölümü Mezunu
Can Pehlivanlı
- 30 **bilkent'ten sonra**
- 34 **bilkent senfoni'den haberler**
- 36 **bilkent senfoni orkestrası
2007 programı**
- 37 **mezunlardan haberler**
- 41 **sınıf haberleri**
- 43 **BİLMED'den haberler**

üniversiteden haberler

Hocabey'e Büyük Ödül ve Onursal Doktora

Bilkent Üniversitesi'nin kurucusu ve Mütevelli Heyeti Başkanı İhsan Doğramacı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Onur Ödülü'nü aldı. Hocabey bu ödüle, ülkemize eğitim alanında yaptığı katkılar ve tıp alanındaki başarılı akademik çalışmaları dolayısıyla değer görüldü. 3 Nisan'da 92 yaşına basan Hocabey'e aynı gün Case Western Reserve Üniversitesi tarafından onursal doktora derecesi verildi.

Ekmel Özbay'a Saygın Editörlük

Fizik ve Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümleri öğretim üyesi ve Bilkent Üniversitesi Nanoteknoloji Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ekmel Özbay, *Photonics and Nanostructures - Fundamentals and Applications* adlı uluslararası bilimsel derginin editörü oldu. Fizik, kimya, mühendislik, malzeme bilimleri ve bilgisayar bilimleri üzerine çalışan bilim insanlarının yoğun ilgi gösterdiği, nanoteknoloji alanındaki son gelişmelere deneysel, kuramsal ve uygulamalı bakış açıları getiren dergi, nanofotonik konusuna özel önem veren bir yayındır.

Ömer Dağ

Oğuz Gülseren

Ömer Dağ ve Oğuz Gülseren'in Başarısı

Kimya Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ömer Dağ ve Fizik Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Oğuz Gülseren, Türkiye Bilimler Akademisi asosiye üyeliğine seçildi.

Sahneden...

Bilkent Tiyatrosu, akademik yılda Max Frisch'in (1911-1983) *Don Juan* ya da *Geometri Aşkı*, Civan Canova'nın *Kıyamet Sularında*, August Strindberg'in (1849-1912) *Düş Oyunu* ve Tennessee Williams'in (1911-1983) *Arzu Tramvayı* adlı oyunlarını sergiledi. Tiyatro Bölümü 4. sınıf öğrencisi Tuğçe Özbudak, *Arzu Tramvayı*'nda canlandığı *Blanche Dubois* karakteriyle *Arda Kanpolat Oyunculuk Ödülü*'nü kazandı. Bu ödül geçtiğimiz yıl bölümün 2005 mezunlarından *Burcu Güner*'e verilmişti. Ayrıca, bölümün 1. sınıf öğrencisi *Erdi Mamikoğlu* (19), 81. Cadde, 14. Bina, 12 Numaralı Daire adlı oyunuyla *Devlet Tiyatroları*'nın en genç oyun yazarı oldu.

Halil İncalcık

Halil İncalcık ve Ali Karaosmanoğlu'na Ödül

Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü'nün kurucusu Prof. Dr. Halil İncalcık ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ali Karaosmanoğlu, Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin ilk kez düzenlediği Stratejik Vizyon Ödüllerinde Bilim Adamı Ödülü'ne değer görülen akademisyenler arasında yer aldılar. ■

Ali Karaosmanoğlu

Genç ve Parlak Bir Bilim İnsanı: Selin Sayek Böke

İktisat Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Selin Sayek Böke, Almanya'daki Kiel Dünya Ekonomisi Enstitüsü'nün verdiği Excellence Award in Global Economic Affairs ödülünü kazanan dört iktisatçıdan biri oldu. Dr. Böke, uluslararası iktisat alanına önemli katkılar yapan genç araştırmacıların değer görüldüğü bu ödülü, doğrudan yabancı yatırımın belirleyicileri ve etkileri konusundaki çalışmalarıyla aldı. ■

Yurtdışında da Işıldayan Sanatçı: Ilgım Veryeri

ABD'deki Joel ve Lila Harnett Sanat Müzesi, 2007 sergi sezonunu Richmond Üniversitesi'nde ziyaretçi öğretim üyesi olarak bulunan Yrd. Doç. Dr. Ilgım Veryeri'nin kişisel sergisiyle açtı. Dr. Veryeri'nin 2000-2006 yılları arasında gerçekleştirdiği yapıtlardan bir seçkiyi içeren sergi, sanatseverlerle 16 Ocak - 25 Mart arasında buluştu. Sponsorluğunu Richmond Üniversitesi Uluslararası Eğitim Programı ve Türk Kültür Vakfı'nın yaptığı sergide izleyicilere sunulan katalog, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Talât Halman ve Richmond Üniversitesi Sanat ve Sanat Tarihi Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Tanja Softic'in izlenimlerini içeriyordu. ■

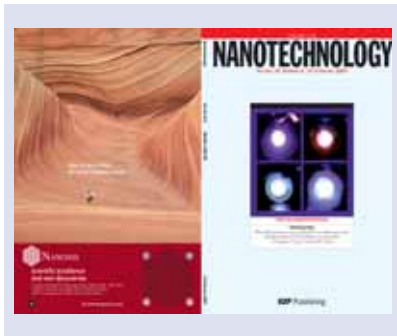
Tekin Akıllıoğlu Avrupa Sosyal Haklar Komitesi'nde

Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Tekin Akıllıoğlu, Avrupa Sosyal Haklar Komitesi'nin başkan yardımcılığına seçildi. 6 Şubat'ta Strazburg'da yapılan seçimle görevine başlayan Dr. Akıllıoğlu, ulusal hukuk uygulamalarının Avrupa Sosyal Şartı'na uygunluğunu denetlemekle yükümlü olan bu kurumun birinci alt komitesini yönetiyor. ■

Paso Film Festivali

Üniversitemizin İletişim ve Tasarım Bölümü ile Gazi ve Başkent üniversitelerinin iletişim fakültelerinin işbirliğiyle düzenlenen Paso Uluslararası Öğrenci Filmleri Festivali, Ankara'da Alman Kültür Merkezi'nde yapıldı. Bu yıl yedincisi düzenlenen festival, yurtiçi ve yurtdışından üniversite öğrencilerine, ürettikleri filmleri yarışma ve sınıflandırma olmadan sunma olanağı sağlıyor. ■

Bilkentli Araştırmacılar Büyük Atılım

Fizik ve Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümleri öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Hilmi Volkan Demir, araştırma grubuyla birlikte Bilkent Üniversitesi Nanoteknoloji Araştırma Merkezi ve Fen Fakültesi İleri Araştırma Laboratuvarı'nda dünyada ilk kez ayarlanabilir renk özellikleriyle

beyaz ışık üretmeyi başardı. Dr. Demir ve araştırma grubu üyelerinden Fizik Bölümü yüksek lisans öğrencisi Sedat Nizamoglu, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü yüksek lisans öğrencisi Emre Sarı ve Fizik Bölümü 4. sınıf öğrencisi Tuncay Özel'in konuyla ilgili olarak kaleme aldıkları InGaN/GaN LEDleri Melezleştirilmiş CdSe/ZnS Nanokristal Kullanımıyla Beyaz Işık Üretimi isimli çalışma, ünlü bilimsel dergi Nanotechnology'nin kapağında yer aldı. Dr. Demir, aynı sayıda özellikli makale olarak da yayımlanan bu çalışmada irdeledikleri nanokristal katkılı beyaz ışık kaynaklarının, geleceğin iç mekan ve otomotiv aydınlatma sistemleri için önemli bir temel oluşturacağını belirtiyor. ■

Yenilikçi Bir Bilim İnsanı: Tayfun Özçelik

Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Tayfun Özçelik, Bayındır Hastanesi Tıp Ödülleri'nden Bilim Ödülü'ne değer görüldü. Dr. Özçelik, tıp dünyasına genetik alanında getirdiği yeniliklerle bu başarıyı elde etti.

Sergiler

Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi Sanat Galerisi, Abidin Dino, Burhan Doğançay ve Ilgım Veryeri gibi birçok tanınmış sanatçının soyut eserlerinin yer aldığı Öz, Yalın ve Dolaysız adlı sergiye ev sahipliği yaptı. Galeride

sanatseverlerle buluşan bir diğer etkinlik, Ankara'da yaşayan 20 ünlü mimarın ürünlerini içeren Gizli Sanatçılar: Mimarlar başlıklı sergiydi.

David Thornton Kütüphanemizin Yeni Müdürü

Tarih Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. David Thornton, Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nin müdürlüğüne atandı. Doktorasını 1991'de Cambridge Üniversitesi'nden alan ve 1997'den bu yana Tarih Bölümü'nde öğretim üyeliğini sürdüren Dr. Thornton, yeni görevine 19 Mart'ta başladı.

BiLCEM'den Dünya Rekoru

Dünyanın en büyük integral denklemleri problemi, Bilkent Üniversitesi Bilişimsel Elektromanyetik Araştırma Merkezi'nde (BiLCEM) çözüldü.

Dünya rekoru olarak görülen bu 33 milyon bilinmeyenli problemi çözerek gerçek yaşam problemlerine daha anlamlı ve daha doğru sonuçları getirebilecek ortamı yaratan BiLCEM araştırmacıları, bilişimsel elektromanyetik alanında bir çığır açtı. Rekor, dünyanın elektromanyetik hakkındaki en önemli konferansı sayılan IEEE International Symposium on Antennas and Propagation'da sunulacak. Direktörlüğünü Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Levent Gürel'in yaptığı BiLCEM'in kadrosunda 12 Bilkent Üniversitesi mezunu ve öğrencisi bulunuyor. Bilişimsel elektromanyetik konusunun paralel programlama ve donanım, elektronik, savunma, optik, nanoteknoloji, metalmalzemeler, uzay, tıp, radarlar, mobil telefon sistemleri ve antenler gibi alanlardaki uygulamalarında etkinlik gösteren BiLCEM'le ilgili ayrıntılı bilgi için www.cem.bilkent.edu.tr adresi ziyaret edilebilir.

Şampiyon Öğrenciler

Endüstri Mühendisliği Bölümü üçüncü sınıf öğrencileri Mehmet Fatih Güven, Funda Leblebici, Alp Eren Can, Özge Özmen ve Bilal Okatan'dan oluşan takım, Danone'nin Trust adlı iş simülasyonu yarışmasının Türkiye ayağında birinci gelerek ülkemizi Fransa'daki uluslararası finalde temsil etti.

Küçük Öğrencilere Yardım Eli

Bilkent Üniversitesi Sosyal Sorumluluk Merkezi, Batman, Kahramanmaraş ve Gaziantep'teki üç ilköğretim okuluna kıyafet, kitap ve kırtasiye malzemesi ulaştırdı. Malzemeler, MNG Kargo Yurtdışı Hizmetler Müdürü Hüseyin Deniz'in (Büro Yönetimi ve Sekreterlik 1996) katkılarıyla MNG Kargo tarafından ücretsiz taşındı. Şımak'taki bir meslek lisesine toplanan yardımlar ise Anex Kurye aracılığıyla ücretsiz ulaştırıldı.

Kişisel Gelişim Günleri ve Kariyer Fuarı

Bilkent Üniversitesi Kariyer Yönlendirme ve İşe Yerleştirme Merkezi (KAYIYEM), 5-24 Şubat tarihleri arasında Kişisel Gelişim Günleri'ni düzenledi. Yaratıcılık, proje yönetimi, liderlik ve yenilikçilik gibi konuları içeren seminerlerin yanı sıra özgeçmiş ve niyet mektubu yazımı üzerine atölye çalışmalarına da sahne olan etkinlik, öğrencilere ve mezunlara kariyer yollarında destek sağladı. Kişisel Gelişim Günleri, tanıtım yapmak ve eleman isteğinde bulunmak amacıyla üniversitemize başvuran firmaların katıldığı geleneksel Kariyer Fuarı'yla son buldu. Bu yıl dokuzuncusu düzenlenen fuara aralarında Unilever, Deloitte, Aviva, Vodafone, Avea, Koç Holding, Türkiye İş Bankası, Aselsan, Milsoft ve Roketsan'ın bulunduğu 41 kuruluş katıldı.

Mezunlar Merkezi'nden Panel

Mezunlar Merkezi tarafından Çırağan Palace Kempinski Oteli'nde düzenlenen ve Türkiye'nin Yakın Geleceğinde Sürükleyici Sektörler: Finans, Hizmetler ve Medya adını taşıyan panelde 150 Bilkent Üniversitesi mezunu bir araya geldi. Rektör Prof. Dr. Ali Doğramacı ile İdari ve Mali İşler Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Kürşat Aydoğan'ın yanı sıra Bilkent Üniversitesi Mezunlar Derneđi Başkanı M. Korkut Yazan'ın (İşletme 1995) da bulunduğu panele Türkiye İş Bankası Genel Müdürü Ersin Özince, TAV İcra Kurulu Başkanı Sani Şener ve Milliyet Genel Yayın Yönetmeni Sedat Ergin konuşmacı olarak katıldı.

Eminegöl Karababa

Eser Arısoy

Baskın Yeniciođlu

İşletme Fakültesi'nden Başarı Haberleri

İşletme Fakültesi'ndeki doktorasını bu yıl tamamlayan Dr. Eser Arısoy, eylül ayında Fransa'daki IÉSEG School of Management'ın öğretim kadrosuna katılacak. Finans programından mezun olan Dr. Arısoy, akademik kariyerinde heyecan verici bir adım attığı ve bunda Bilkent Üniversitesi'nin büyük payı olduğu kanısında. Fakültenin yurtdışındaki tanınmış üniversitelerde görev yapan doktora mezunları sadece Dr. Arısoy'la sınırlı değil. Pazarlama programını 2006'da bitiren Dr. Eminegöl Karababa ve Dr. Baskın Yeniciođlu, İngiltere'nin köklü eğitim kurumlarının akademik kadrolarına dahil olmuştur. Dr. Karababa Exeter Üniversitesi, School of Business and Economics'de, Dr. Yeniciođlu Henley Management College, School of Reputation and Relationships'de akademik hayatlarını sürdürüyor. Dr. Karababa'nın güncel araştırma alanları çağdaş tüketici kültürü ve piyasalarının oluşumu, pazarlamada tarihsel yöntemin kullanılması ve tüketicide teknolojinin etkisi. Dr. Yeniciođlu ise pazarlama iletişimi, tüketici kültürü kuramı, sembolik tüketim ve niteliksel araştırma yöntemleri üzerine çalışmalarına devam ediyor.

Sınav Öncesi ve Sonrasında Sanat

Grafik Tasarım Bölümü öğretim görevlilerinden Murad Gürzumar, öğrencilerin final sınavlarından önceki ve sonraki ruh hallerini yansıtan siyah-beyaz fotoğraflarını Siyah-Beyaz Sanat Galerisi'nde, Çığlık adını verdiği sergide topladı. Galeride Gürzumar'ın öğrencilerinin Görsel Tekniklere Giriş dersinde ürettiği eserler de sergilendi.

TDP'den Anlamlı Bir Sergi

Toplumsal Duyarlılık Projeleri (TDP) gönüllüleri, Ankara'daki birçok ilköğretim okulu ve lisede düzenledikleri atölyelerde öğrencilerin yaptığı resimlere ve el yapımı ürünlere kampusta açtıkları sergide yer verdi. Gönüllülerin çektiği öğrenci fotoğraflarının da yer aldığı sergi, TDP'nin girişimlerini daha fazla kişiyle paylaşabilmeyi amaçlıyordu.

bir konu

Bilkent ve Caz

Sibel Köse

Sibel Köse, Türkiye'de caz vokal alanında sayılı isimlerden biri ve Bilkentli caz severlerin gönlünde özel bir yeri var. Sevilen sanatçının caz geçmişinden Bilkent Üniversitesi'ndeki deneyimlerini de içeren kısa bir kesiti kendi anlatımıyla sunuyoruz.

Türkiye'de Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte duyulmaya başlayan caz, özellikle 1950'lerde yükselişe geçti. İlham Gencer, Şevket Uğurluel ve Gönül Turgut'tan sonra Ayten Alpman, Süheyl Denizci, Selçuk Sun ve Erol Pekcan, bu müziğin önemli temsilcileri konumuna geldi. 1960'larda Okay Temiz ve Muvaffak Falay, Türk cazını yurtdışında temsil etmeye gayret gösterdi. 1970'lerde ülkemizde pop müzik kültürü egemen hale gelince caza duyulan ilgi azaldı. O döneme dair en önemli hareket, Emin Fındıkoğlu, Neşet Ruacan, Arto Tunç ve Onno Tunç'un kurduğu gruptu. İlk caz festivali 1985'te yapıldı. 1990'larda basın ve sponsor desteğiyle ivme kazanan yeni festivallerle, Baki Duyarlar, Tuna Ötenel ve Aydın Esen gibi sanatçıların katkısıyla renklenmiş Türk caz dünyasında caz dernekleri ve kulüpleri çoğalmaya, radyolar ve televizyonlar caza daha fazla yer vermeye başladı. Birçok şehirde caz severleri bir araya getiren etkinlikler düzenlendi. Böylece caza olan ilgi arttı. Büyük kuruluşların önemli organizasyonlarına dünya caz devlerini getirmeye başlamasının yanı sıra Kerem Görsev ve Önder Focan gibi sanatçıların ülkemizde ve yurtdışında gösterdikleri başarılar sayesinde müzikseverler yeni heyecanlara yelken açtı.

Caza İlk Adımlar

Yirmi yıldır caz vokal üzerine çalışmalarda bulunuyor ve aktif olarak konser, proje, albüm ve festivallerde yer alıyorum. Şarkı söylemeye başladığım yıllar Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Mimarlık Fakültesi'ndeki öğrenciliğime (1986-1991) rastlar. İlk grubumda farklı fakültelerde öğrenci olan dönem arkadaşlarım yer alıyordu. İhsan Akyüz (gitar), Metin Paksoy (alto saksofon), Erdal Paksoy (piyano), Sertaç Akyüz (davul), Merve Erdal (vokal) ve Mehmet Kütükçüoğlu'ndan (tenor saksofon) oluşan grubumuzla caz müziğine dair birikimlerimizi paylaşıyor, caz standartlarından oluşan bir repertuar

yaratıyor, konser ve dinletiler aracılığıyla bunları izleyenlerle paylaşıyoruz. Bu ilk dönemin keyfi, benim gibi aynı zamanda mesleki eğitimini tamamlamaya çalışan arkadaşlarımın idealizmi ve paylaşımımızın sıcaklığıyla caza güzel bir başlangıç yapmamızı sağladı. Sonrasında dünya çapında, çok değerli bir caz müzisyeni olan Tuna Ötenel'le uzun yıllar birlikte çalışarak deneyimlerimi artırdım.

Bilkent'in Caza Büyük Katkısı

Bilkent Üniversitesi'nin, hem Ankara'nın kültür ortamına katkıları hem de eşsiz müzik atmosferiyle bana yaşattığı deneyimler açısından büyük bir önemi var. 80'lerin sonunda, yeni kurulmakta olan Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'ne ziyaretlerde bulunmaya başladım. O zamanlar sadece rektörlük binası, birkaç fakülte ve lojmanlar vardı. Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nin etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen caz stüdyoları hayatımda önemli bir sürecin başlangıcı oldu. Polonya'dan gelen caz müzisyenlerinin düzenlediği bu atölye çalışmalarının ilkinde caz müzisyenliğinin yanı sıra klasik müzik, opera, dizi ve sinema müzikleri besteleyen, ABD, Kanada ve 25'ten fazla Avrupa ülkesinde String Connection adlı grubuyla konserler vermiş ve aslında kompozisyon öğrencileriyle çalışmaya gelmiş olan Krzesimir Debski ile bire bir çalışma fırsatı buldum. Daha sonra dönemin Bilkent Üniversitesi Caz Bölümü'nün kurulmasında büyük rol oynayacak olan ve benim Polonya bağlantımın mimarı, fakültenin öğretim elemanlarından Janusz Szprot'la tanıştım. Bilkent'teki bu atölyelerde bir araya geldiğim müzisyen arkadaşlarımın bazıları, çalışmalarına devam ederek Türkiye'de ve yurtdışında başarılı projelere imza attılar. Tuluğ Tırpan, Cengiz Baysal, Sarp Maden, Çağlayan Yıldız, Yahya Dai, Murat Arkan ve İrfan Köse bu arkadaşlarımın içinden müzisyenliğini sürdürenler arasında aklıma

ilk gelenler. Tuluğ Tırpan Bilkent Üniversitesi'nin ardından Viyana Müzik Akademisi'nde öğrenimine devam ederek önemli çalışmalara imza attı. 2006 Mozart yılında Mozart'ın Figaro'nun Düğünü operasının caz stiline aranjmanlarımı yazdı ve bu eseri Klagenfurt Yaz Festivali'nde 45 kez sahnelendikten sonra Almanya turnesine çıktı. Üsküdar'a Giderken Melodisinin Balkanlar'daki Seyahati ve Franz Liszt ve Coltrane'in Müzikteki Tinsellik Arayışı gibi çalışmalarıyla dikkat çekti. Cengiz Baysal ABD'de Los Angeles Musicians Institute PIT'in (Percussion Institute of Technology) ardından LA City College ve sonrasında Berklee Müzik Okulu'nda eğitim gördü. Pek çok tanınmış müzisyenle sahne aldı ve bir yandan da kendi projelerini gerçekleştirdi. Kurmuş olduğu grubuyla Türkiye'de iki de albüm yaptı: Yıldızların Üstünde ve Candy and Milkshake. Sarp Maden kendine has müziğini kurduğu gruplar aracılığıyla sahnelere, festivallere ve albümlere taşıdı. Kurucusu ve lideri olduğu Trio Mrio ve Quartet Muartet'in dışında Lodos ve Acid Trippin gruplarında yer aldı. Çağlayan Yıldız, Amsterdam Konservatuvarı'nda Caz Gitar ve Caz Kompozisyon bölümlerinin yanı sıra Caz Bas ve Klasik Kompozisyon dersleri aldı. Utrecht Konservatuvarı'ndan Klasik Kompozisyon lisans diploması elde etti. Utrecht Üniversitesi KMT'de Elektronik Müzik üzerine lisansüstü eğitim görenek European Master of Media Arts ve Composition in Context yüksek lisans derecelerini aldı. Projelerine örnek olarak Tirqumstance grubundan ve Oğuz Büyükerberber ile gerçekleştirdiği Az albümü verilebilir. İrfan Köse ise Süleyman Demirel Üniversitesi'nin Müzik Bölümü'nde nitelikli etkinliklere imza atıyor ve radyo yayımlarıyla Isparta'ya müziğin ışığını taşıyor.

Cazda Polonya Etkileri

Bilkent Üniversitesi'nde temelleri atılan Polonya dostluklarımız beni ülkenin en önemli

caz organizasyonu Poljazz çerçevesindeki Zwierdzyniec Caz Yaz Okulu'na taşıdı. Burada çok değerli ABD'li vokal sanatçıları Deborah Brown ve Rachel Gould'un atölye çalışmalarına katılma fırsatını ve profesyonel hayatımda bana en büyük desteği vermiş olan sevgili dostum merhum Ajlan Büyükburç'u tanıma şansını buldum. Birkaç yıl sonra Zamosc kentinde düzenlenen Uluslararası Caz Vokalistleri Yarışması'nda birinci oldum. Yıllar içinde Polonyalı pek çok değerli müzisyenle tanıştım ve konserler verdim. Bunların içerisinde İstanbul Festivali'nde ilk kez beraber sahne aldığım gitarist Jarek Smietana, Polonya caz tarihinin mihenk taşlarından tenor ve bariton saksofonist ve Big Band aranjörü Jan Ptaszyn Wroblewski, Chopin yorumlarıyla dünyanın beğenisini kazanan piyanist, akordiyonist, besteci, aranjör Andrzej Jagodzinski, uzun yıllar Poljazz'in başkanlığını yapmış olan Henryk Majewski ve kendisi gibi bir trompet virtüözü olan Robert Majewski'yi sayabilirim.

Polonya'nın ardından Fransa, Almanya, Hollanda, Senegal, Kuveyt ve Bahreyn'de caz söyledim. ABD'de Önder Focan'ın Focan Tunes Sung by Vocalists albümünü kaydettik. Ülkemizin birbirinden değerli caz vokalistleri Sevinç Tevs, Ayten Alpman, Nükhet Ruacan, Ayşe Gencer, Nükhet Aruca, Fatih Erkoç, Hayati Kafe gibi isimlerin ardından bu güzel zengin ve özgür müziği elimden gelen en iyi şekilde icra etmeye çalışıyorum.

Bir Gün Belki...

Daha önce iki kez öğrenci olarak katıldığım ve son yıllarda Pulawy kentinde düzenlenen yaz okulunda geçtiğimiz sene bu kez eğitmen olarak yer aldım. Biri İstanbul'dan ikisi Ankara'dan üç genç arkadaşım katılımcı olarak yanımdaydı. Bilkent Üniversitesi Müzik Bölümü'ndeki Piyano eğitimini bu yıl tamamlayan ve Berklee'de eğitimine devam edecek olan Meltem Ege bu genç müzisyenlerden biriydi. Polonya'nın ve

dünyanın dört bir yanından gelen birbirinden değerli caz müzisyenlerinin bir hafta boyunca konserler verdiği, her gece doğaçlamalar yapılan, usta-çırak ilişkisinin derslerle sınırlı kalmadan tamamen sahnede paylaşıldığı ve bir haftanın sonunda tüm öğrencilerin ve eğitmenlerin ortak çalışmalarını izleyenlere sundukları bu organizasyonun bir benzerini ülkemde görmek en büyük düşlerimden biri.

Caz, özgürlüğün ve kişisel ifadenin müziğidir. Diğer müzik türlerine oranla seyirci karşısında daha fazla icra edilerek öğrenildiği, deneyim kazanıldığı inancındayım. Ne var ki akademik eğitim giderek önem kazanıyor ve usta-çırak ilişkisinin üniversite ortamında paylaşılmasıyla genç değerler çok daha kısa zamanda olgunlaşma şansına sahip olabiliyor. Bu alanda ilklerden biri olan İsmet Sıral'ın bir zamanlar Avrupa'da düzenlediği Yaratıcı Caz Atölyesi çalışmaları, geçtiğimiz yıl Boğaziçi Üniversitesi'nde yeniden canlandırıldı bildiğim kadarıyla. Zamanında Bilkent Üniversitesi'nde açılan, fakat şu an faaliyette olmayan Caz Bölümü bu anlamda bir ilkti. Kurulmasında büyük emek sarf etmiş olan Janusz Szprot derslerinin bir bölümünü Klasik Müzik Bölümü müfredatı içerisinde vermeyi sürdürmüş ve benim gibi pek çok müzisyenin yetişmesinde etkili olmuştur. Bilkent'tekinden sonra açılan Bilgi Üniversitesi Caz Bölümü de aynı şekilde birkaç dönem çok başarılı mezunlar verdi; ancak şu anda ekonomik nedenlerden ötürü performans öğrencisi almayı durdurdu.

Umarım önümüzdeki yıllarda bu konuda yeni bir atılım gerçekleşir ve gerek caz bölümleriyle gerek atölye çalışmalarlarıyla ülkemizin değerli caz müzisyenleri birikimlerini genç kuşaklara aktarma şansını bulabilir.

Sibel Köse Kimdir?

Bilkent Üniversitesi müzik camiasının önemli isimlerinden ünlü caz vokalisti Sibel Köse, caz vokaliyle ilgili ilk çalışmalarına üniversitede başladı. Tuna Ötenel ve Bilkent Üniversitesi Müzik Bölümü öğretim elemanlarından Janusz Szprot ile çalıştı. Randy Esen ve Ayşe Sezerman'dan dersler aldı. 1987'den beri çeşitli radyo ve televizyon programlarında, yerel ve uluslararası festivallerde sahne alan Köse, Türkiye'de İstanbul Caz Festivali, Kuşadası Uluslararası Caz Festivali, Bodrum Musicorama Caz Günleri, Afyon Caz Festivali, ODTÜ Caz Günleri ve Ankara Caz Festivali'ne katıldı. Polonya'nın Zamosc kentinde düzenlenen Uluslararası Caz Vokalistleri Yarışması'nda Birincilik Ödülünü alan Köse, Jarek Smietana, Slide Hampton, Jean-Loup Longon, Ricky Ford, Michiel Borstlap gibi uluslararası müzisyenlerle Polish All Stars Band, Polish-Turkish Jazz Connection, Janusz Szprot-Kurt Weill Songs, Önder Focan Vocalists Project, Ali Perret Mingus Project, Swing Connection, Cube, Longnon-Gallis Jazz Olympers, Quartet Muartet gibi projelerde çalıştı. Yurtdışında Festival of Jazz Standards, Fete des Jazz, Miedzarnadowy Festival Pianistow Jazzowych, Jazz Au Xiricourt, Jazz in Marciac, Jazz a St. Louis gibi festivallere katıldı. Ankara Devlet Opera ve Balesi bünyesinde kurulan Ankara Pop Grubu'nun ve Becks Big Band'in solistliğini yapan Köse, Türk Hava Kuvvetleri Büyük Orkestrası, TRT Hafif Müzik ve Caz Orkestrası'yla konserler verdi. Sibel Köse, Fransız caz grubu ApopsisSeven'in üyesi ve grupla birlikte Fransa, Yunanistan ve Türkiye'de konserler vermeye devam ediyor.

Sibel Köse'nin yer aldığı albümler:

- Sometimes-Tuna Ötenel (1995, Uzelli)
- Focan Tunes Sung By Jazz Vocalists-Önder Focan (1999, Blue Note)
- Velvele-Oğuz Büyükkberber (2000, Ada)
- Polonezköy/Na tureckim dywanie-Janusz Szprot (2001, Ada)
- Bossa Lova a St-Germain-des-Pres-Sibel Köse&Ahmet Gülbay Trio (2001, Estela Studio Labroue)
- The Song Seeker-JP Gallis&ApopsisSeven (2004, Nocturne)

portre

“İktisat, insana çevresinde olup biteni anlamlandırması için bir çerçeve kazandırıyor. Dünyayı anlamak için bir araç edinmekten daha heyecanlı ne olabilir?”

İktisat Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Refet Gürkaynak, ünlü ve genç bir bilim insanı. Kendisiyle başarıları ve iktisat dünyası üzerine konuştuk.

2006'da aldığımız Avrupa Merkez Bankası Lamfalussy Fellowship ödülünden bahseder misiniz? Özelliği ve önemi nedir?

Alexandre Lamfalussy, Avrupa Merkez Bankası'nın öncüsü olan Avrupa Para Birliği Çalışmaları Enstitüsü'nün kurucusu. Lamfalussy Fellowship, Avrupa Merkez Bankası tarafından iktisat alanında Avrupa üzerine yapılan çalışmaları teşvik etmek için 36 yaşın altındaki iktisatçılara verilen bir ödül. Ben şu tür işler yapmaktayım, şöyle bir çalışma düşünüyorum diyen ve başvuruların arasından değer görülenlere veriliyor. Avrupa Merkez Bankası, dediği işi yapabileceğine inandığı 4-5 kişiyi seçiyor. Üzerinde çalışmakta olduğum ve bu ödüle layık görülen Avro Alanında Getiri Eğrilerinin Senkronizasyonu projesi, Avrupa'daki menkul kıymet piyasalarına Avrupa Para Birliği'nin gerçekten ölçülebilecek etkileri olduğuna işaret ediyor. Hangi ülkenin ihraç ettiğinden bağımsız olarak para birliğindeki ülkelerin bonolarının getirileri birbirine yaklaşmış ve daha önemlisi, bunlar hangi ülkeden kaynaklandığından bağımsız olarak sürprizlere aynı şekilde tepki göstermeye başlamış. Yani Fransa'da enflasyon beklenenden yüksek çıkarsa Fransız ve İtalyan bono piyasaları buna benzer tepki vermeye başlamışlar. Araştırma sona ermemiş olmakla birlikte, Avrupa Merkez Bankası ve ABD Merkez Bankası'ndan meslektaşlarımla yaptığım bu çalışma, para birliğinin amaçlarından biri olan mali piyasaların yakınsamasının gerçekleşmekte olduğunu gösteriyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genç İktisatçı Ödülü'ne de eriştiniz. Bu ödülü hangi çalışmanızla aldınız?

Economic Research Center, yedi yıl boyunca Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) bir uluslararası iktisat toplantısı düzenledi. Çok da iyi bir toplantı olmaya başlamışken zaman içinde maalesef bu işten vazgeçtiler. Merkez Bankası o toplantılarda genç iktisatçılara destek vermek amacıyla ödül koymuştu. Orada sunulan makalelerden birinin yazarına veriliyordu. İkiz krizlerin nedenleri ve sonuçları hakkındaki makalemle bu ödülü aldım. Bu konu doktora tezimin de bir bölümünü oluşturuyordu. Bankacılık krizleriyle ödemeler dengesi krizleri aynı zamanda olmaya eğilimliler; ama bunun niye gerçekleştiğini ve neden bu kadar zararlı olduğunu iktisatçılar olarak yeterince iyi anlamıyorduk. 1998'deki Asya ve Rusya krizlerinden sonra epey tartışılan bu konu, ülkemiz için 2001'de önem kazandı.

İktisat alanına nasıl yöneldiniz?

Mezunu olduğum Bilkent Üniversitesi İktisat Bölümü birinci tercihimdi. Üniversite sınavına girdiğim dönemde genelde işletme isteniyor, olmazsa iktisat seçiliyordu. Yine de iktisadın ne olduğunu bilerek bizim bölüme

gelenler de vardı. Ben o gruptaydım. İktisat hep aklımdaydı. Sosyal bilimci olmak istiyordum. Akademik bir aileden gelmenin avantajını da kullandım. Babam ODTÜ'de, annem Ankara Üniversitesi'nde öğretim üyesiydi. İşletme, uluslararası ilişkiler, iktisat ve diğer alanlar hakkında bilgi sahibi olarak tercih yaptım. İktisat, insana çevresinde olup biteni anlamlandırması için bir çerçeve kazandırıyor. Ben de bunu istiyordum.

Bilkent İktisat çok keyifli bir bölümdü. Geri dönüp baktığımda ne kadar doğru bir seçim yaptığımı görüyorum. Çok mutlu bir öğrenciydim. Dünyayı anlamak için bir araç edinmekten daha heyecanlı ne olabilir? Bizim bölümümüz gerçekten şimdiki gibi çok kaliteliydi. Bilkent diplomam sayesinde Princeton'a burslu kabul edildim ve doktora yaptım.

Princeton'daki tecrübelerinizden bahsedebilir misiniz?

Princeton dünyanın en kaliteli iktisat bölümlerinden birine sahip. Çok iyi, fakat çok zor bir doktora programı var. Ben gittiğimde sanırım oradaki en genç öğrenciydim ve yüksek lisans yapmadan doktora programına başlamış az sayıda öğrenciden biriydim. Epey zorlandım. Çok yorulmadan başarılı olmaya alıştıktan sonra zorlanmak çok güç oluyor. Alıştıktan sonra zevkliydi doktora.

Şimdi kendi doktora öğrencilerime aktarıyorum yaşadıklarımı. Onlar da benzer süreçlerden geçiyorlar. Türkiye'nin en iyi yüksek lisans öğrencilerini alıyoruz. Onlar da ilk başlarda şaşırıyor; çünkü hepsi iyi bir eğitim geçmişine sahip ve ilk defa kendileri gibi belirli bir başarı düzeyindeki öğrencilerle okuyorlar. Herkes çok çalışkan, herkes çok hırslı. Zorlanıyorlar doğal olarak. Bunun sadece kendi başlarına gelmediğini duymaları faydalı oluyor.

Princeton'da şimdi ABD Merkez Bankası başkanı olan Ben Bernanke ile çalışıyordum. Çok iyi bir tez danışmanıydı. Ondan hangi iş yapmaya değer, bir problemle uğraşırken hangi araçları kullanmak gerekir, iyi bir makale nasıl yazılır, etkili bir sunuş nasıl yapılır gibi akademisyenliğin olmazsa olmazlarını öğrendim. Akademisyen olarak da, iktisatçı olarak da, insan olarak da çok şey öğrendim Princeton'da. Zorluğuna değen, iyi bir tecrübeydi. O fırsatı da Bilkent'te okumuş olmak ve uluslararası tanınırlığı olan öğretim üyelerinden referans almış olmak verdi.

Bilkent Üniversitesi'ne dönmek nasıl bir his?

Çok keyifliyim. Lisanstayken şimdiki bölüm başkanımız Doç. Dr. Fatma Taşkın'dan iktisata giriş derslerini almıştım. Fatma hoca sayesinde ilk yılımda her sabah iyi ki ben iktisatçı olacağım diyerek uyandım. Güzel anılarım olduğu bir yere ve çok iyi bir

iktisat bölümüne döndüm. Bölüme akademisyen kimliğiyle dönen ilk mezunum. Bu yüzden genel bir sevecenlik var bana karşı. Hem bu tutumdan hem geri gelmiş olmaktan çok memnunum.

Princeton'dan mezun olur olmaz Bilkent dahil birçok üniversiteden teklif aldım; ama ABD Merkez Bankası'ndan gelen teklifi değerlendirdim. Daha sonra geri dönmeye karar verdiğimde özellikle Ankara'yı istedim. Ben iyi bir Ankaralıyım. Bu üniversiteye ve bu şehre sevgim var. Gelmek istediğim yere geldim.

Akademisyen olmaya nasıl karar verdiniz?

Akademik hayatı düşünmediğim bir zamanı hatırlamıyorum. Bilkent'teki hocalarım yaptıkları işlerden zevk alan insanlardı. Evde ailemi görüyordum, onlar da meslekleriyle barışık insanlardı. Şanslıym ki tercihlerimi şekillendirirken iyi fırsatlar yakaladım. Örneğin Bilkent'i kazanmasaydım ardından Princeton'a gidemezdim... ABD'de merkez bankacılığı yapmak da akademik hayatımda önemli bir rol oynadı. Akademik çalışma sadece üniversitede olmuyor. İnsanlar bu tür çalışmaları üniversite dışındaki yerlerde de yapabiliyorlar, mühendisler gibi. Bunun bizim alandaki eşdeğeri merkez bankalarıdır. Özel bankalarda fazla araştırma yapılmıyor. ABD'deki merkez bankacılığı tecrübem bu açıdan faydalı oldu. Akademik karakterli bir işti benim için. İlk yayınlarımla çoğunluğu orada çalıştığım dönemde çıkardım.

O dönemdeki deneyimlerinizi biraz açabilir misiniz?

ABD Merkez Bankası'nın para politikası tasarımı ve mali piyasalar üzerine çalışan grubunun içindeydim. Bono piyasasına,

iktisadi araçlara bakalım ve şunu soralım: Fiyatların bu şekilde oluşması için insanlar gelecekte ne bekliyor olmalı? Fiyatlara bakıp insanların beklentilerini çıkarmak istiyorduk. Mali piyasadan ne öğreniyoruz, beklentiler neler? Bu bilgilerin ışığında para politikasının seçenekleri neler olabilir? Bu tarz sorulara yanıtlar arıyorduk. ABD'de yılda sekiz kere toplanan bir para politikası kurulu var. Benim bölümüm bu kurula alternatifler sunardı, bu politikayı uygularsanız ekonomi şu duruma gelir gibisinden. Çalışmak istediğim pozisyonun bu olduğunu belirtmiştim ve tam anlamıyla bu işi önerdikleri için kabul edilmiştim. Para politikası oluşumunun merkezinde olmak müthişti.

ABD'ye Türkiye'ye geri dönmeyi düşünerek gitmiştim. Eşim de ABD'de doktora yapıyordu. Kendisi şu an Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde öğretim üyesi, Yrd. Doç. Dr. Esra Çuhadar Gürkaynak. Esra doktorasını bitirene dek orada kalmak istedim. Akademik olarak merkez bankacılığı çalıştım. Türkiye'ye dönmeden önce bunun pratiğini de öğrenmek istiyordum.

ABD Merkez Bankası'nda doktora ve çok parlak 220 iktisatçıyla beraber olmak gerçekten çok keyifliydi. Düşünün, ortada bir problem var ve oradakilerden biri mutlaka bunu önceden düşünmüş oluyor. Probleme başka açıdan bakan biri, aradığın veri şurada diyebiliyor. Bunlar kolaylaştırıyordu her şeyi. Güzel olacak diye gitmiştim; ama bu kadarını beklemiyordum. Doktoradan yeni çıkmış, birikimi yeni yeni biçimlenen genç bir iktisatçı için fazlasıyla yararlı bir deneyimdi. Yapacak ne çok iş varmış, ne kadar az şey biliyordum diyorsunuz. Hem merkez

bankacılığı yaptım hem de bundan çok şey öğrendim. İki yıl diye gittim, dört yıl büyük zevk alarak çalıştım.

Yurtdışında sizin gibi prestijli pozisyonlar elde edenlerin dönmediğini görebiliyoruz.

İktisatçıların dönmemeleri için bir neden yok. Türkiye'de çok iyi bir iktisat camiası var. Ben Türkiye'ye kişisel bir seçim yaparak ve iyi bir donanımla döndüm. Haftada bir gün Merkez Bankası'yla da çalışıyorum. Çok kaliteli bir kurum. Dünyadaki yeri çok iyi. Burada tartıştığımız şeyler ABD Merkez Bankası'ndaki temel sorunlarla aynı. Ülkemizde işe yarayacak bir birikim var. Merkez bankamızın bundan faydalanmak istemesi beni çok mutlu etti. Araştırmalarım için de çok faydası oluyor. Avrupa Merkez Bankası'yla da çalışıyorum. Orası yeni bir kurum. Birçok genç iktisatçı var. ABD'den edindiğim birikimin Türkiye'de ve Avrupa'da işe yaradığını görüyor olmak mutlu ediyor beni.

Buraya gelirken Avrupa'nın en kenarında unutulur muyum diye biraz endişe ettim; ama öyle olmadığını çabuk anladım. Hem Türkiye'de birlikte çalışılacak insanlar var hem de dünyanın geri kalanındaki iktisatçılarla iletişimim ve birlikte yaptığım çalışmalar devam ediyor. Tanınan bir iktisat bölümünde olmanın faydasını da zaten görüyorum.

Center of Economics on Policy Research'in (CEPR) üyesisiniz. Türkiye'de bu merkezin kaç üyesi var?

CEPR, temelini Avrupa'daki iktisatçıların oluşturduğu bir örgüt. ABD'deki National Bureau of Economics Research gibidir. Ben Uluslararası Makroekonomi Programı'na

üyeyim. O programın yöneticileri, Avrupa'da bu alanda çalışan insanların verdiği konferanslarda, o etkinliklerde bulunmalarını istedikleri araştırmacıları üyeliğe davet ediyor. Bu toplantılara çağrılmak gurur verici. Programda çok okunan makale serileri var. Yeni bir şey yazdığım zaman bunu yolluyorum ve yayımlayın diyorum. Makalem bir dergiye gitmeden önce CEPR tartışma tebliği olarak yayımlanıyor ve üyelere sunuluyor, yani onları daha görünür hale getirme olanağını veriyor size. Çalışmalarım ile ilgili geribildirim de alabiliyorum. Kısaca CEPR üyeliğinin ana faydası konferanslar. Birikimleri üst düzeyde birçok bilim insanı buluşuyor. Konuyla ilgili olanlara ben de gidiyorum. Yapılan yeni işleri dergilerde yayımlanmadan çok önce görüp tartışabiliyorum, diğer iktisatçıların neler yaptığını izleyebiliyorum.

Ülkemizde iki CEPR üyesi var. Biri ben, biri de Koç Üniversitesi'nden Prof. Dr. Sumru Altuğ. Kendisi özellikle 1980'lerde önemli çalışmalar yapmış kıymetli bir iktisatçıdır.

Söz makroekonomiden açılmışken, araştırma alanlarınızı öğrenebilir miyiz?

Çalıştığım alanı makroekonomi, para politikası ve finansın kesiştiği yer olarak tanımlayabilirim. Makroekonomi penceresinden bakarak finans araçlarından ne öğrenebiliriz, bunları daha iyi politika yapmak için kullanabilir miyiz, kullanabilirsek nasıl yöntemler izleyebiliriz türünden sorular soruyorum. Örneğin enflasyon hedeflemesi. Enflasyon hedeflemesinin en önemli getirisinin enflasyon beklentilerini sabitlemek olacağı düşünülür. Enflasyon beklentisini ölçmek çok zor. En iyi ihtimalle insanlara ayda bir, üç ayda bir enflasyon beklentiniz nedir diye

sorarsınız. Ne var ki anketlere gelen cevaplar sıkıntı yaratabiliyor. İnsanlar uydurabiliyor ya da özellikle sivri yanıtlar verebiliyor.

Gerçekten enflasyon hedeflemesi yapan ülkelerde hedeflemeye geçildiği zaman enflasyon beklentisinde oynama oldu mu? Bu çok önemli Türkiye için. Biz yeni yeni enflasyon hedeflemesi yapmaya başladık. Bundan bir fayda göreceğiz mi diye merak ediyoruz. Dünyada enflasyon hedeflemesi yapmayan çok az merkez bankası var. Bunlardan biri ABD Merkez Bankası. O zaman şunu da soruyoruz: Enflasyon hedeflemesi yapmanın ABD Merkez Bankası'na bir maliyeti var mı? Enflasyon endeksli bonolar ve endeksli olmayan (nominal) bonoların getiri farklarını kullanarak şunu sorabiliyorum: 9 yıl sonraki 1 yıllık enflasyon beklentisi nedir? Sabitlenmesi gereken, bu uzun zaman sonraki beklenti. Günümüzde benzin fiyatları yüksek ve onun için bu yılın enflasyon beklentisi de yüksek diyebilirsiniz; ama 9 yıl sonraya merkez bankası ne yapacaksa yapmış olur, hedefe dönmüş oluruz diyor olmamız lazım. Gerçekten böyle olup olmadığına baktık ve şunu gösterebildik: ABD'de 9 yıl sonraki enflasyon beklentisi sabit değil. Enflasyon yükseldikçe insanların enflasyon beklentisi de yükseliyor.

İngiltere Merkez Bankası'nın enflasyon beklentileri, 1997'de bağımsızlığını kazanmadan önce sabit değilmiş. 1997'den sonra, enflasyon hedeflemesi yapan bağımsız bir merkez bankasının olduğu İngiltere'de uzun dönem enflasyon hedeflemesi sabitlenmiş. İsveç'te de 1996'dan bu yana enflasyon beklentileri sabitlenmiş. Yani şunu diyebiliriz: Bir Kuzey Avrupa ülkesinde

bulunan ve açık bir enflasyon hedefi olan bir merkez bankası, enflasyon beklentilerini etkileyebiliyor ve bunların fazla dalgalanmasını önleyebiliyor. Güvenilir ve bilinen bir enflasyon hedefinin olmadığı ülkelerde ne zaman enflasyon yüksek çıktı desek insanların bir kısmı bunun sonsuza kadar devam etmesini bekliyor. Bu her şeyin yeniden fiyatlanması demek. Az önce söylediklerimin ayrıntıları, genel anlamda benim yaptığım işlere bağlanıyor.

Çoğunlukla şu tür şeylere bakıyorum: Para politikası beklentilerini ya da para politikasının sürprizlerini ölçebilir miyiz? Bunun altında yatan soru, merkez bankası faizleri beklenmedik bir şekilde artırdığında ne olacağı. Anahtar şu sözcükte: beklenmedik. Beklenen neydi ki yapılan hareket beklenmedik oldu? Bunu ölçebilir miyiz? Çeşitli mali araçlarla bir para politikası sürprizi ölçüsü çıkartıp bu sürprizlerin orta ve uzun vadeli etkileri ne olmuştur diye soruyorum. Çalışmaya değer bir şey ortaya çıkıyor; çünkü bu, merkez bankası için de önem taşıyacak. Gecelik faizi bugün artırırsam bunun yıllık faize etkisi olur mu? Cevap vermesi kolay olmayan bir soru. Benzer soru işaretlerine yanıt arıyorum araştırmalarımda.

Şu an uğraştığınız özel bir konu var mı?

En başta anlattığım Lamfalussy Fellowship makalem üzerinde çalışıyorum. Ayrıca, Merkez Bankası'ndaki meslektaşlarımla Hazine'nin geçen sene çıkartmaya başladığı uzun vadeli sabit kuponlu bonoları da kullanarak bir beş yıllık getiri eğrisi çıkartmaya çalışıyoruz. Bu, Türkiye'de

bugüne dek böyle uzun vadeli bir bono olmadığı için yapılamayan bir şey. ABD'de bununla ilgilenmiş olduğum için avantajlıydım. Veriyi bulduktan sonra 3-5 günde bitiririz derken bir yıl sürdü. Türkiye bono piyasasının inceliklerini öğrenmek zaman aldı.

Döndükten bir buçuk yıl sonra Türkiye'nin iktisadi araçlarımızla gittikçe daha fazla anlayabildiğimiz bir ülke olduğunu söyleyebiliyorum. Yani şu durumdan kurtulmuş: Burası Türkiye kardeşim, her şey olabilir; biz sadece bize benzeriz! Her ülkenin bazı ayırt edici özellikleri vardır; ama normal ekonomilerin temelde birbirlerine benzemelerini ve benzer kavramsal araçlarla çalışılabilmelerini bekliyoruz. Türkiye de artık bu grupta.

Ticaret ve büyüme arasındaki bağla ilgili bir çalışma düşünmüştüm yıllar önce. Verileri topladım, ama devam edemedim. Şimdi geri dönüp yeniden başlamak istiyorum. Daha fazla ticaret yapmakla ülkeler daha üretken hale gelir mi? Buna cevap vermek için gereken veriler, daha önce yaptığım bir çalışmada ortaya çıkmıştı. Hem kuramsal hem uygulamalı katkıları olacak bir makale için Avrupa'nın en iyi makroekonomi kuramcılarından, az önce resmimizi çektiğiniz kapı komşum, bölümümüzün öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Çağrı Sağlam'la birlikte çalışıyoruz.

Hazırlarken en fazla keyif aldığımız makaleniz hangisiydi?

Biri daha önce de bahsettiğim, Ben Bernanke ile yazdığımız makale. Ekonomik büyüme üzerinedir ve ilk yayımdır. Makale yazmayı, akademik iş yapmayı öğrendiğim

bir yayındı. İktisadi büyüme hakkındaki düşünceye katkısı olmuş bir çalışmadır. Ekonominin önde gelen dergilerinden *American Economic Review* dergisinde yayımlanmış makalem ise daha önce bahsettiğim, enflasyon hedeflemesi uygulanmamasının ABD'ye bir maliyeti olup olmadığı konusu üzerineydi. ABD'de enflasyon düşük, büyüme yüksek... Enflasyon hedeflemesi yapmanın ne zararı olabilir? Makaleyle enflasyon beklentilerinin sabitlenmemiş olduğunu, bono piyasasının bundan etkilenmesinden kaynaklanan bir maliyet doğduğunu gösterdik. ABD Merkez Bankası'ndaki enflasyon tartışmalarına da etki eden bir makale olmuştu. Bende ki yeri ayrıdır. Beklemediğim bir sonuç buldum, çalışırken çok zevk aldım, çok şey de öğrendim.

Toplum ve Bilim ile İşletme Finans dergilerinin yayın kuruludasınız. Bu yayınlarda ne gibi sorumluluklar ahyorsunuz?

Akademisyenliğin araştırma yapmanın dışında bir de başkalarının çalışmalarını değerlendirme yönü var. Dergiler, alanımla ilgili yazılmış makaleleri, teknik olarak doğru mu, alana yeterli katkı yapıyor mu diye değerlendirilmek üzere, hakem olarak bana yolluyorlar. Yayın kurulunda ise hangi makale hakem olarak kime gitmeli, hakem raporu ışığında makale yayımlanmalı mı yayımlanmamalı mı, bunları düşünmek gerekiyor. Makale bazen teknik olarak doğru olsa bile dergiye uygun olmayabiliyor. Yayımlanmak üzere yollanan birçok makalenin başka hangi dergilere uygun olabileceğine karar vermek yayın kuruluna düşüyor. Ben de yayın kurulunda olduğum dergilerde bu konularda yardımcı olmaya çalışıyorum.

Projelerde farklı ülkelerden iktisatçılarla beraber çalışıyorsunuz. Aranızda nasıl bir tecrübe paylaşımı oluyor?

Ben bu konuda şanslıyım. Hemen her projede kendimden daha iyi iktisatçılarla çalıştım. Birlikte yapılan çalışmalar, anlamadığımız bir şey ya da başka bir makalenin eksik bıraktığı bir konu hakkında konuşurken ortaya çıkıyor. Bende şu veri var, sen de işin şurasını biliyorsun derken fikirler doğuyor. Beraber bir işi becerdikten sonra genelde aynı insanlarla devam ediyor. Birbirinizin huyunu suyunu öğreniyorsunuz, benzer işler yapmaya devam ederken doğal bir iş bölümü oluşuyor. Wharton'dan Justin Wolfers'ı buna örnek verebilirim. Bir iki defa konuşmuşluğumuz vardı, aynı konularda çalıştığımızı biliyorduk. Ondan bir e-posta geldi. Prestijli bir konferansa makale yollamak için konuşalım dedi. Telefonlaşıp beraber çalışmaya karar verdik. Beklemediğim kadar renkli bir makale oldu. Üzerinde çalıştığımız piyasayı ben iyi biliyordum ve veriyi toplamıştım. Justin de bunu ilgili diğer makalelere bağlayan bir çerçeve çıkarttı. Araştırma esnasında

aklımıza gelen, daha büyük bir çalışmaya da bu yaz başlamayı düşünüyoruz.

Türkiye'nin şu anki ekonomik durumu nasıl?

Doğru işler yapılıyor. Çok iyi bir merkez bankamız var. Sadece merkez bankacılığı pratiğini değil işin yönetim kısmını da beceriyorlar. Türkiye'deki iktisatla ilgili bütün kamu kurumları hep kendilerini itfaiyeciler olarak gördüler. Devamlı yangın çıkıyordu, devamlı müdahale ediyorlardı. Son yıllarda böyle değiliz. Merkez Bankası durumu fark edip doğru işler yapmaya başladı. Örneğin toplantı takvimini bir yıl sonrasına kadar ilan ettiler. Toplantılardan sonra alınan kararları nedenleriyle beraber açıklıyorlar. Eskiden böyle değildi. Faizleri şu kadar artırdık deyip geçiyorlardı. Faizi gene aynı şekilde, ama bankaların, yatırım yapan insanların, dövizle ilgilenenlerin hayatını kolaylaştıran bir şeffaflıkla belirliyorlar.

Cari açık da gündemde. İyi giden ve daha iyiye gitmeyi bekleyen bir ekonomide cari açık olması gerektiği, iktisat kuramının temel noktalarındandır. Yarın çok zengin olmayı bekliyorsanız bugünden biraz daha tüketmeye başlıyorsunuz. Sonu cari açıkla bitiyor. Bu kötü mü? Aksine, iyi. Sıkıntısı şurada: Beklentiniz boşa çıkar da çok zengin olamazsanız, borçlu ve fakir olursunuz. Biz bunu 2001'de yaşadık. Cari açıktan korkmamızın nedeni bu. Her şeyin kötü gitmesi bir yana, bir de borç ödemek zorunda kalmıştık. Yavaş yavaş esas işin Avrupa Birliği (AB) üyesi olmaktan ziyade üye olabilecek kapasiteye gelmek olduğunu görmeye başladık. Üyelik ölçütlerini tamamladığımız zaman zaten AB üyesi olup olmamak o kadar önem taşımayacak; çünkü refah düzeyi artmış bir ülkeye dönüşmüş olacağız.

Geçen sene bahardan yazıya kadar olan dalgalanma da aslında iyi bir gelişme. Dalgalanma lafını sık kullanmaya başladık. Eskiden sadece krizi bilirdik. Bu bile bir normale dönüş göstergesi. Türk ekonomisinin tanıklık ettiğim iki tane durumu vardı: kontrolsüz büyüme zamanları ve büyük krizden nasıl çıkarız soruları. Bunun dışında ekonominin gördüğü dalgalanma pek alışık olduğumuz şey değil. Ya çok büyüdük ya da çok küçüldük. Azar azar olmadı yani. Şimdi ilk defa kriz olmadan da döviz kuru biraz yükselebiliyormuş, sonra da kendi kendine düşebiliyormuş diyebiliyoruz. Dalgalanmayı işte bu yüzden olumlu bir gelişme olarak görmek lazım.

Kendinize vakit ayırabiliyor musunuz?

Eşim de akademisyen olunca birbirimizin halinden anlıyoruz. Bu aralar o benden daha yoğun. Yani arada sırada görüyoruz birbirimizi. Yemek yapmayı çok severiz. Bilkent Senfoni Orkestrası'na (BSO) gideriz; ama çok çalışıp eve geldikimiz, uyanıp

kaldığımız yerden çalışmaya devam ettiğimiz de olmuyor değil. Müziği ve gitar çalmayı, Ankara'da yürüyüş yapmayı seviyorum. Çocukluğumun şehrinde dolaşmaktan ayrı bir tat alıyorum.

Refet S. Gürkaynak Kimdir?

Makaleleri *International Journal of Central Banking*, *American Economic Review*, *Journal of Business and Economic Statistics* ve *NBER Macroeconomics Annual* gibi yayınlarda yer alan Refet S. Gürkaynak, iktisatta lisans derecesini Bilkent, doktorasını Princeton üniversitelerinden almıştır. Araştırma alanları makroekonomi, mali piyasalar ve merkez bankacılığı olan Dr. Gürkaynak'ın çalışmaları menkul kıymet fiyatlarının bilgi içeriği, mali piyasaların makroekonominin etkileşimi ve büyüme üzerinde yoğunlaşmıştır. Dr. Gürkaynak, Bilkent Üniversitesi'ne katılmadan önce ABD Merkez Bankası'nda çalışmış ve Princeton Üniversitesi'nde ders vermiştir.